

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Кафедра китайської філології

Курсова робота з китайської філології

на тему:

**ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ УКРАЇНСЬКОЮ
МОВОЮ КИТАЙСЬКИХ ТЕКСТІВ ЗМІ**

Студентки групи кит08-21

факультету східної і слов'янської філології

денної форми навчання

Освітньої програми

Китайська мова і література та переклад,

західноєвропейська мова

Спеціальності 035 Філологія

Спеціалізації 035.065 Східні мови

та літератури (переклад включно),

перша - китайська

Молчанової Софії Костянтинівни

Науковий керівник:

к.ф.н. Щербаков Я.І.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ТЕКСТІВ ЗМІ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ ЛІНГВІСТИЦІ.....	5
1.1 Актуалізація проблеми вивчення текстів ЗМІ у сучасній китайській лінгвістиці.....	5
1.2 Особливості перекладу текстів ЗМІ у сучасній китайській лінгвістиці.....	11
Висновки до розділу 1	15
РОЗДІЛ 2 ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ КИТАЙСЬКИХ ТЕКСТІВ ЗМІ.....	17
2.1 Лексичні перекладацькі трансформації у перекладі китайських текстів ЗМІ українською	17
2.2 Граматичні перекладацькі трансформації у перекладі китайських текстів ЗМІ українською	21
Висновки до розділу 2.....	28
ВИСНОВКИ.....	31
论文摘要.....	32
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	34

ВСТУП

Курсова робота присвячена вивченню використання перекладацьких трансформацій при перекладі українською мовою китайських текстів ЗМІ. Сучасна китайська лінгвістика продовжує досліджувати проблему вивчення китайських текстів ЗМІ у сучасній лінгвістиці.

В епоху повної інформатизації суспільства, особливого значення набуває специфічна мова ЗМІ. Мова ЗМІ об'єднує мовну, соціальну та культурно-історичну спадщину і використовується для створення текстів масової інформації, надаючи їм міжнаціональний характер. Мова ЗМІ здатна впливати на смаки та вподобання носіїв мови більше, ніж художня, офіційна чи наукова мови. Такий неперервний розвиток обумовлений покращенням технології передачі інформації, визначаючи її як модель національної мови в інфопросторі. Вивчення текстів ЗМІ, занурених у той чи інший соціальний контекст, може сприяти більш детальному розумінню ключових положень внутрішнього устрою різних сфер життя.

Актуальність теми роботи полягає в її спрямованості на вивчення особливостей використання перекладацьких трансформацій при перекладі текстів ЗМІ з китайської мови українською та способів адекватної передачі їх змісту з використанням найбільш точних еквівалентних одиниць перекладу. Актуальність теми дослідження підсилюється ще й необхідністю розроблення нового підходу до визначення особливостей перекладу китайських текстів ЗМІ українською.

Метою роботи є виявлення перекладацьких трансформацій під час перекладу китайських текстів ЗМІ українською.

Поставлена мета передбачає вирішення таких **завдань**:

- розглянути особливості перекладу китайських текстів ЗМІ;
- проаналізувати лексичні перекладацькі трансформації при перекладі китайських текстів ЗМІ українською;
- проаналізувати граматичні перекладацькі трансформації при перекладі текстів ЗМІ з китайської мови українською.

Об’єкт дослідження – тексти ЗМІ у сучасній китайській мові.

Предмет дослідження – перекладацькі трансформації при перекладі українською мовою китайських текстів ЗМІ.

Фактичний матеріал роботи становлять наукові статті, журнали, книги та речення.

Специфіка теми, завдань і матеріалу роботи зумовили комплексний підхід до вибору **методів і прийомів** дослідження, як загальнонаукові методи (індукція та дедукція, аналіз та синтез), методи лінгвістичного аналізу, такі як інтерпретаційний та комунікативно-прагматичний аналіз тексту, а також контрастивно-перекладацький аналіз, що є основним методом зіставлення оригінального тексту та тексту перекладу.

Наукова новизна представленої роботи полягає у спробі розробити комплексну методу дослідження перекладацьких трансформацій при перекладі китайських текстів ЗМІ українською. Виявлено основні лексичні та граматичні особливості перекладу українською мовою китайських текстів ЗМІ.

Практичне значення одержаних результатів надає в майбутньому можливість адекватно та вдало перекладати китайські тексти ЗМІ, застосовувати на практиці різні перекладацькі трансформації. Також стане в нагоді під час укладання методичних матеріалів до навчальних дисциплін: “Теоритична граматики китайської мови”, “Стилістика китайської мови”, що призначені для студентів-лінгвістів, при написанні курсової та дипломної робіт, а також у професійній діяльності перекладачів.

Курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до кожного розділу, загального висновку та списку використаної літератури. Загальний обсяг роботи – 36 сторінок, використаних джерел – 30 .

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ТЕКСТІВ ЗМІ У СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ ЛІНГВІСТИЦІ

1.1 Актуалізація проблеми вивчення текстів ЗМІ у сучасній китайській лінгвістиці

У сучасній китайській лінгвістиці тексти масової інформації все частіше використовуються як засіб аналізу сучасного стану мови, оскільки вони швидше за інші відображають та фіксують численні зміни у мовній реальності. Тексти ЗМІ надають нам достатньо повне розуміння політичних, економічних та соціокультурних процесів, що є характерними для сучасного використання мови. Крім того, сьогодні серед визначальних рис слід відзначити стале удосконалення методів поширення інформації, адже окрім традиційних ЗМІ, таких як преса, радіо та телебачення, стрімко розвиваються й інші міжнародні телекомунікації, зокрема, мережа Інтернет.

ЗМІ виступають як засіб висвітлення тієї чи іншої інформації, а також як важель впливу та інструмент переконання. Вони націлені на масову аудиторію, увагу якої вони мають привернути та зацікавити її своїм матеріалом, змушуючи себе читати. Алан Белл, американський професор, що досліджував мову текстів ЗМІ, зазначав, що визначення медіатексту виходить за межі його традиційного розуміння, як послідовності слів, надрукованих або написаних на папері, адже його поняття є набагато ширшим: воно охоплює голосові якості, музику, різноманітні звукові ефекти та візуальні образи. Тож, тексти ЗМІ відображають технології, що використовуються для їх створення та розповсюдження. (А.Белл, 1991, с.277)

Мова ж ЗМІ охоплює увесь обсяг текстів, що створюються та розповсюджуються за допомогою масових засобів інформації. Вона є стійкою внутрішньомовною системою, що містить у собі певний набір мовностилістичних особливостей та ознак. До того ж, мова ЗМІ є особливою знаковою системою, що поєднує в собі вербальні і аудіовізуальні компоненти з певним співвідношенням, що

є характерним для кожного з засобів поширення інформації: телебачення, радіо, преси, Інтернету.

Варто зазначити, що масова інформація, як текст, формується шляхом колективного та колегіального процесу, охоплюючи при цьому своїм змістом усі різновиди як письмового, так і усного слова. Вона є комплексним за своїм способом творення та всеосяжним за писемними та усними джерелами текстом.

Загальновідомим фактом є те, що рівень розвитку суспільства є тісно пов'язаним з мовою, адже саме її ми використовуємо для обміну тієї чи іншої інформації та спілкування. Саме мова виступає головним інструментом у взаємодії між членами суспільства та надає кожній окремій сфері інформацію для реалізації та досягнення її цілей. Крім того, через мову формуються людські уявлення про структуру суспільства, погляди на різні аспекти життя, науку, релігію, культуру тощо.

Як вже було зазначено вище, мова масової інформації виражена у вербальному і медійному (аудіовізуальному) рівнях, і розглядається як знакова система змішаного типу, поєднуючи в собі аудіовізуальні та вербальні коди. Це дозволяє виокремлювати мовну специфіку кожного конкретного засобу масової інформації.

Таким чином, за способом реалізації інформації, ЗМІ можна класифікувати наступним чином:

- 1) друковані (преса);
- 2) електронні (кінопродукція, телебачення, радіо, аудіофайли, Інтернет).

Розглянемо особливості мови у друкованих ЗМІ. Її специфіка полягає у тому, що її графічні та вербальні компоненти взаємодіють між собою. Різноманітні аспекти, такі як тип та розмір шрифту, використання різних ілюстрацій, кольорів, якість паперу та навіть розташування матеріалів на сторінках – усе це тісно поєднується з текстовим змістом, утворюючи комплексну мову преси.

У мові радіо основною особливістю є поєднання словесного і звукового ряду. Використання різноманіття можливостей аудіоряду — музики, звукових ефектів, фонетичних властивостей мовлення, таких як інтонація, темп, індивідуальні голосові

якості, тощо, робить мову радіо достатньо сильним засобом впливу на широку аудиторію.

Мова телебачення є ще досконалішою системою кодифікованого впливу, оскільки тут окрім вербального й звукового рівня додається ще й візуальний — рухоме кольорове зображення. З цієї причини телебачення розглядається як найбільш ефективний інструмент впливу на суспільну свідомість серед інших ЗМІ.

Мова Інтернету представляє ж собою складну та багаторівневу мультимедійну систему, що інтегрує усі здобутки традиційних ЗМІ. У Інтернеті, вербальний текст надбав такий собі “мережевий” вимір, що дозволяє представляти його не тільки лінійно, а й, зокрема, за допомогою посилань, створюючи міжтекстові зв’язки. Тож розглянемо переваги онлайн-медіа, адже для реципієнтів як з усього світу, так і з Китаю, інтернет-новини стали звичним способом отримання інформації. Газети користуються дедалі меншим попитом, зазвичай їх читають, коли гаджети розряджені. Однією з ключових переваг онлайн-медіа є доступність, зручність у використанні та їх практично необмежена універсальність. Інтернет-новини дають нам змогу переглядати інформацію з будь-якої точки світу і у будь-який час.

Крім того, ми можемо спостерігати формування нового інформаційно-комунікативного суспільства, що стало об’єктом маніпуляцій ЗМІ. Такі вчені як М.Присяжнюк, Л.Компанцева та В.Петрик визначали шляхи здійснення сугестивного впливу в Інтернеті, серед яких найпоширенішими відзначили медіавіруси, комп’ютерні ігри та блоги. Серед вищенаведених інструментів впливу, влада Китаю найактивніше залучає підставних блогерів, яких називають 五毛党 — тобто “Партія 5 мао”, що регулярно висловлюють підтримку партії у своїх блогах, а також беруть участь в обговореннях тих чи інших політичних рішень. (В.Білянина, 2019, с.168-170)

Таким чином, головними стратегічними задачами для преси КНР є:

1. Проведення подальших структурних реформ у галузі, а саме — комерціалізацію головних ЗМІ під контролем партії;
2. Посилення боротьби з “непотрібним” контентом та нелегальною видавничою діяльністю, зокрема з піратськими та електронними виданнями;

3. Дозовована та підконтрольна інтернетизація китайського суспільства, створення нових впливових ЗМІ, що відповідали б рівню КНР на світових платформах та були б здатними успішно конкурувати на зовнішньому ринку.

Також, іншим істотним важелем впливу на суспільство слугують електронні газети. Назва статей, стиль, обсяг, структура, використання різних фраз, жаргонізмів, слів, мовних тропів — усе це залишає відбиток у свідомості людини і активно використовується у сучасних медіа. На прикладі кількох заголовків газети КНР “人民日报” (“Народна газета”) можна розглянути вищенаведену тезу:

1) “香港各界人士：祖国是香港战胜挑战的坚强后盾” — *Представники з усіх верств населення Гонконгу: Батьківщина – це сильна опора для Гонконгу у подоланні труднощів;*

2) “香港中联办负责人就美国国会众议院通过“2019年香港 人权与民主法案”发表声明表示坚决反对和严厉谴责” — *Голова Офісу зі зв'язку Центрального народного правління КНР у САР Гонконгу оприлюднив звернення з засудженням і несприйняттям щодо погодженого Конгресом США «Акта щодо прав людини та демократії в Гонконзі від 2019 року;*

3) “香港警方推出多平台报料热线” — *Поліція Гонконгу створила багатоплатформну «гарячу лінію» для надання інформації журналістам.*

Так, складність та розміщення заголовка мають на меті збільшити час перебування реципієнта в семантичному полі, здійснюючи більший вплив на нього. На читача навіюють одразу кілька інформаційних установок: 1) представники різноманітних верств населення Гонконгу вбачають у материковому Китаї опору та підтримку на шляху в подоланні труднощів; 2) материковий Китай проти втручання США у конфлікт; 3) поліція Гонконгу співпрацює з пресою.

Тож, ми можемо простежити тенденцію до згадування материкового Китаю лише в позитивному контексті: “різноманітні верстви населення” вірять у підтримку КНР; КНР прагне до вирішення конфлікту всередині країни та “декларування” США прав і свобод мешканців САР Гонконг, що стурбовані цим; материковий Китай виступає за врегулювання конфлікту мирним шляхом.

Варто зазначити, що для того, щоб зацікавити інформацією реципієнтів, вона має бути спрямована на них та відображати їх повсякденність. Чим більше інформація зацікавлює аудиторію, тим більше уваги вона привертає.

Інтернет, як практично необмежене джерело інформації, допомагає нам скоротити час очікування, розважитись й відволіктись. Швидкоплинність інформації зумовлює потребу у формулюванні текстів Інтернет-медіа так, щоб її передача відбувалася миттєво, лаконічно, а основна інформація була зрозумілою навіть тоді, якщо статтю не читатимуть до кінця. Основною метою ж є справлення враження на читача для того, щоб закарбуватись в його пам'яті серед інших видань. Крім того, матеріал не повинен покладатись лише на обізнаність читача в контексті, а його наявність в тексті має бути мінімальною. Так, поряд з повторюваною темою виникає така, що є актуальною саме зараз. Проте, поява нових ситуацій створює необхідність в балансуванні між художністю та викладенням інформації, що призводить до повторюваності, а неможливість її уникнення та нагальна потреба в релізі новин зумовлена потребою користувачів у швидкому споживанні тієї чи іншої інформації. Це призводить до застосування штампів, кліше та інших певних структур серед журналістів. Використання подібних лексико-граматичних конструкцій має на меті створити вартого читача тексту за умови обмеженого часу на ретельне ознайомлення з матеріалом для журналіста. Усе це й визначає окремі функції та оригінальність текстів Інтернет ЗМІ.

Попри різноманіття видів текстів ЗМІ, у всіх них є певні спільні риси. Усі вони відображають світ соціальної реальності та творчу ідентичність автора; мають на собі відбиток джерела інформації; створюються з урахуванням конкретного каналу комунікації; підпорядковуються тим професійним стандартам, що були визначеними колективом, до якого належить і автор.

Медіа тексти формуються з використанням певного лексико-синтаксичного матеріалу, перетворюючись у стійкі форми, які називаються медіа форматами. Якщо зміст текстів ЗМІ змінюється майже щодня, то їхні форми роблять це надзвичайно

повільно. Глядачі, слухачі та читачі знають наперед, за допомогою яких мовних засобів буде представлена інформація про ту чи іншу майбутню подію.

З метою докладного аналізу конкретного медійного тексту використовується система параметрів (Н.Р.Бобаль, 2012, с. 234–235). Ці параметри включають в себе:

- Спосіб виробництва тексту (колегіальний, авторський);
- Форма створення (писемна, усна);
- Форма відтворення (писемна, усна);
- Канал розповсюдження (радіо, телебачення, Інтернет, преса);
- Функціонально-жанровий тип тексту (новини, публіцистика, реклама, коментарі)
- Жанри текстів залежно від їх композиційно-семантичної специфіки:
 - 1) Оперативно-новинні — різноманітні замітки;
 - 2) Оперативно-дослідні — репортажі, звіти, інтерв'ю;
 - 3) Дослідницько-новинні — коментарі, рецензії, інтерв'ю;
 - 4) Дослідницькі — статті, листи, огляди;
 - 5) Дослідницько-образні — сюди входять художньо-публіцистичні тексти, такі як нариси, есе, памфлети тощо.

Варто також зазначити, що в наш час ЗМІ та політика є нероздільними поняттями у свідомості суспільства. Це пов'язано з тим, що ЗМІ виконують інформаційну роль та виступають інструментом ідеологічного впливу на споживачів, пропагуючи політичні ідеї та впливаючи на формування суспільної думки. І.В. Холявко, кандидатка філологічних наук, також зазначала, що “вивчення суспільно-політичної лексики базується на фактах її діяльності у межах публіцистичного стилю, оскільки політика, як сфера суспільної діяльності, особливо потребує засобів масової інформації для встановлення й підтримки постійних зв'язків між суб'єктами політичного життя”.

Тексти ЗМІ виступають як окремий підстиль публіцистичного стилю, що використовуються у різноманітних друкованих та цифрових виданнях, рекламних оголошеннях, на телебаченні, радіо тощо, акцентуючи увагу на агітаційній та

інформативно-пропагандистській функціях. Крім того, існують також агітаційно-політичний, рекламний та ораторський підстилі.

Таким чином, саме публіцистичний стиль виступає інструментом вираження суспільної думки. Представлення матеріалу у мові засобів масової інформації відрізняється тим, що воно, зазвичай, виражає погляди й думки автора, інколи суб'єктивні, а також експресивно стимулює читача сприймати інформацію в необхідному для автора культурному, ідеологічному або політичному контексті. При цьому, матеріал, що висвітлюється є результатом суспільства, у якому він виник, і відображається через призму світогляду особистості, що його викладає. Основу ж ЗМІ становить інформація про актуальні, а інколи й не дуже актуальні, проблеми суспільства, а її головною метою є вплив на слухача, глядача або ж читача та спроба переконати їх у певних поглядах. Це допомагає сформувати у споживачів інформації певне уявлення про політичні реалії, культурні вподобання та релігійні переконання. (С.Сampbell, 2017).

1.2 Особливості перекладу текстів ЗМІ у сучасній китайській лінгвістиці

Оскільки Китай є однією з найвпливовіших країн на міжнародній арені, то це зумовлює потребу у перекладі китайських текстів ЗМІ, адже саме вони дають нам змогу отримати інформацію про політичну ситуацію та позицію країни стосовно того чи іншого питання. Переклад різноманітних політичних промов, заяв та новин впливає на усі сфери життя та може бути реалізованим на заходах різного рівня. Оскільки китайська мова є поширеною не лише серед жителів Китаю, а й, зокрема, є рідною мовою для багатьох інших народів Далекого Сходу, то актуальність перекладу таких текстів є важливою для взаємопідтримки та взаєморозуміння.

Тексти ЗМІ мають свої лексичні, граматичні та стилістичні особливості. З лінгвістичної точки зору, тексти ЗМІ також мають свої унікальні характеристики. Зазначимо, що проблема перекладу текстів ЗМІ завжди досить гостро стояла перед перекладачами.

Як вже було зазначено вище, під "текстами ЗМІ" слід розуміти не просто газети чи журнали, а й різні звукові матеріали, наприклад, телерепортажі, програми, інтерв'ю, ток-шоу. Усе це входить у поняття "електронна преса". Останніми роками до цього поняття було включено такі елементи, як Інтернет-ресурси, де мають представництво практично всі новинні портали світу. Незважаючи на розмаїття новинних ресурсів, конкретні жанрові характеристики зберігаються незалежно від засобу масової інформації. Іншими словами, новинний матеріал відрізнятиметься від аналітичного огляду, інтерв'ю або коментаря. Особливими характеристиками володіють і радіо, і телебачення, яке значно розширює межі й можливості передавання інформації та вплив, який чиниться на аудиторію. Для початку варто охарактеризувати особливості, які притаманні мові ЗМІ загалом.

Ці особливості багато в чому визначають специфіку перекладу текстів ЗМІ, і перекладач повинен мати про них уявлення ще до того, як почне сам процес перекладу. Однією з головних і важливих особливостей текстів ЗМІ є сукупність у них елементів повідомлення інформації та впливу на аудиторію. Незважаючи на те, що першорядною функцією ЗМІ прийнято вважати передачу інформації, ця інформація нечасто має нейтральний відтінок. Так, у більшості випадків передача інформації супроводжується завуальованим вираженням оцінки, мовленнєвими прийомами, які спонукають аудиторію відреагувати на цю інформацію, що називається емоційним забарвленням. Різні жанри ЗМІ по-різному можуть характеризуватися співвідношенням і кількістю елементів повідомлення інформації, різним набором експресивних засобів, різним ступенем емоційного забарвлення. Професійний перекладач повинен уміти розпізнавати це співвідношення й адекватно передавати у своєму перекладі як зміст, так і емоційну складову.

Для текстів ЗМІ, а особливо китайських, притаманним є використання різноманітної образної фразеології та ідіоматичної лексики, що також містить у собі гру слів, каламбури, приказки, прислів'я та інше. Також, частим є використання різноманітних стилістичних засобів та фігур мови, насамперед для авторських матеріалів, статей, коментарів та нотаток на різні теми, наприклад: гіперболи,

метонімія, алегорія, порівняння, літоти, тощо. Проте, у такого типу текстах неприпустимим є використання жаргонної, ненормативної та сленгової лексики.

Крім того, важливою особливістю текстів ЗМІ є поєднання спеціалізованої термінологічної лексики та різних словосполучень з мовою побутового вжитку. Таким чином, усе вищезазначене зумовлює потребу у частому використанні спеціалізованих словників, створюючи додаткові труднощі для перекладу, оскільки не завжди можна знайти вдалий еквівалент у мові перекладу.

Окрім значень слів та визначень, контекст також грає велику роль для розуміння змісту тексту в цілому. Він може допомогти розкрити тонкощі різних значень слів та показати взаємозв'язок між різноманітними ідеями та концепціями, що зустрічаються в тексті. Важливим є врахування контекстуальних факторів таких як мовні особливості та культурні традиції, що також можуть впливати на розуміння тексту та збагачувати його сенс. У текстах такого типу можна знайти велику кількість кліше, аббревіатур, скорочень, тощо.

Тож, під час перекладу матеріалів ЗМІ, необхідно пам'ятати та враховувати стиль та ідеологію того чи іншого автора або видання. Загальний стиль джерела має бути збереженим у кожній статті. Варто також зазначити, що в статтях політичного характеру часто, окрім основного змісту, є прихований зміст, що автор може передати за допомогою гри слів, різноманітних метафор та інших стилістичних засобів. Збереження підтексту при перекладі потребує від перекладача не лише гарного рівня знань та глибокого розуміння китайської мови, а й уміння виявити та достовірно передати суть відповідними елементами мови перекладу.

Так, для досягнення точнішого перекладу, варто розуміти яку функції виконують засоби масової інформації:

1. Інформаційна функція — збір та передача населенню усіляких відомостей, що стосуються будь-якої зі сфер суспільного життя (соціальної, економічної, політичної, духовної);
2. Функція формування громадської думки до різних явищ та подій;
3. Функція політичного маркетингу;

4. Освітня функція — розширення пізнавальних здібностей людини, задоволення потреби в розвитку;
5. Управлінська функція;
6. Здійснення громадського контролю за діяльністю влади — інформування населення про зловживання владою (реалізація цієї функції здійснюється незалежними ЗМІ);
7. Функція вираження громадських інтересів — виявлення актуальних проблем для різних верств населення та їхніх потреб, що дає змогу владі отримувати інформацію про реальні настрої населення;
8. Об'єднання громадян для досягнення спільних цілей;
9. Рекреативна — реалізується, як правило, за допомогою надання засобами масової інформації розважального контенту. Ця функція спрямована на задоволення потреби в дозвіллі.

Новина — це оперативне інформаційне повідомлення, написане на цікаву для громадськості тему або подію, що є новою або маловідомою для аудиторії. Задля того, щоб реципієнт звернув увагу на новину, вона має містити в собі певні якості: правдивість, об'єктивність, доступність, оперативність, оригінальність, лаконічність, тощо.

Для того, щоб вдало перекласти китайську новину українською мовою зі збереженням інтонаційного та емоційного забарвлення тексту, перекладачу необхідно не забувати про цензуру в Китаї. Це означає, що перекладач не може висловлювати свою думку при перекладі новини.

Як вже було зазначено вище, китайські тексти ЗМІ вирізняються серед інших досить жорсткою цензурою, саме тому їх переклад з інформаційних джерел зумовлює потребу у використанні політкоректної лексики. Так, до перекладу текстів на суспільно-політичну тематику, перекладач повинен братись абстраговано- та нейтрально-налаштованим, тобто особисті політичні вподобання та переконання не мають впливати на передачу змісту мовою перекладу.

Крім того, у текстах такого типу (тобто суспільно-політичних) використовується багато спеціалізованої політичної термінології. Як приклад, можна навести вирази, що є протиставленими один одному: 引进来 yǐnjìnlái — залучення зарубіжного та 走出去 zǒuchūqù — вихід за кордон. Вищезазначені приклади є двома політичними стратегіями КНР, де перша має на увазі залучення до Китаю інвестицій з-за кордону, а друга — придбання активів за кордоном.

Такий тип текстів також містить у собі багато веньянізмів. Веньянізми — це запозичення зі старої літературної мови веньянь, що вживаються у сучасній китайській. Найчастіше використовуються такі елементи як: 以 yǐ — за допомогою, 所 suǒ — те, що, 之 zhī (службове слово), і т.д.

Висновки до розділу 1

У першому розділі нами було визначено, що технологічний процес зумовлює швидке вдосконалення сучасних засобів масової інформації. Вони більше не обмежені виключно одним заздалегідь налаштованим каналом передачі інформації, а розвиток мережі Інтернет призвів до появи онлайн ЗМІ, що поєднують у собі переваги всіх інших типів медіа текстів. Нами також було визначено, що тексти ЗМІ є засобами аналізу сучасного стану мови, адже вони найшвидше фіксують численні зміни у мовній реальності, а отже зміни у структурі ЗМІ відповідно ведуть до змін у мові, використовуваній для передачі інформації.

Сучасні онлайн ЗМІ мають ряд характерних особливостей, таких як: мультимедійність, міжтекстовий зв'язок, ментальність, стійкість поглядів автора у поданні інформації, потенційна необмеженість взаємодії та впливу на аудиторію.

Особливостями китайських текстів ЗМІ є:

- 1) Цензура: оскільки ЗМІ виступають не лише як засіб висвітлення інформації, а і як інструмент переконання, китайський уряд здійснює серйозний контроль над змістом поданої інформації;
- 2) Державне управління засобами масової інформації;

- 3) Розвиток інтернет ЗМІ, адже китайський ринок є великим, як і кількість читачів (слухачів, глядачів), що робить засоби масової інформації чудовим методом для впливу на маси.

Ми також визначили особливості перекладів текстів ЗМІ з китайської мови українською, до яких входять: уміння перекладача розпізнавати підтекст та адекватно передавати мовою перекладу як зміст, так і емоційну складову; уміння перекладача абстрагуватись від власних політичних поглядів при перекладі суспільно-політичних текстів, не впливаючи на суть оригінального тексту у тексті мовою перекладу; вміння вдало перекласти веньянізми та спеціалізовану термінологію.

РОЗДІЛ 2 ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ КИТАЙСЬКИХ ТЕКСТІВ ЗМІ

2.1 Лексичні перекладацькі трансформації у перекладі китайських текстів ЗМІ українською

Перекладом називають складний процес інтерпретації оригінального тексту для того, щоб створити еквівалентний текст мовою перекладу, що максимально б відповідав йому.

У цьому процесі перекладачі часто стикаються з певними труднощами, найзначніші з яких пов'язані з неповним розумінням та недостатньо правильним використанням перекладацьких трансформацій, адже саме застосування різноманітних трансформацій допомагає перекладачеві досягнути максимальної близькості з текстом мови оригіналу.

Перекладацькі трансформації — це різноманітні перетворення, за допомогою яких перекладачі “перетворюють” одиниці тексту, написаного оригінальною мовою, в одиниці тексту перекладу. При цьому, текст, написаний мовою оригіналу, залишається без змін, створюється лише текст мовою перекладу, що є максимально наближеним до нього.

Лексичні трансформації — це такі, що виражають формальне та смислове відношення між лексичними одиницями в тексті оригіналу та тексті перекладу. До цього виду трансформацій відносяться: калькування, транскрипція та транслітерація. Крім того, часто можна зустріти комбінації з різних трансформацій (наприклад транскрипції та транслітерації).

Серед інших лексичних особливостей також виділяють такі, як: використання дат, різноманітних назв органів влади, політичних партій та політичних об'єднань, статистичних відомостей, власних назв, політичних груп, спеціалізованих політичних понять, посилення на історичні події, тощо.

陆慷说，印尼是重要的东盟国家和发展中大国，在国际和地区事务中影响力日益提升。

Посол Китаю в Індонезії Лу Кан заявив, що Індонезія є важливою країною АСЕАН та великою країною, що розвивається та вплив якої на міжнародні та регіональні справи зростає.

У цьому прикладі, ім'я політичного діяча 陆慷 — Лу Кан було перекладене за допомогою транскрипції. Транскрипція, або ж транскрибування, — це прийом перекладу вихідної лексичної одиниці шляхом реконструкції її форми з використанням букв мови перекладу. Під час транскрипції відтворюється звукова форма іноземного слова.

Крім того, у оригінальному та перекладному реченні присутні аббревіатури: 东盟国家 та АСЕАН відповідно. Як вже було зазначено, у текстах такого типу часто використовується спеціалізована політична термінологія. У даному реченні аббревіатура АСЕАН розшифровується як Асоціація держав Південно-Східної Азії. Українською мовою аббревіатура була перекладена відповідним еквівалентом.

十九大以来的五年，是极不寻常、极不平凡的五年。

Shíjiǔ dà yǐlái de wǔ nián, shì jí bù xúncháng, jí bù píngfán de wǔ nián. — П'ять років, що минули після 19-го Всекитайського з'їзду КПК, були надзвичайно незвичайними і неординарними.

У цьому реченні ми можемо побачити використання назви політичної партії, що є однією з лексичних особливостей китайських текстів ЗМІ.

在习近平主席同佐科总统战略引领下，中印尼全面战略伙伴关系快速。

Zài xíjìnpíng zhǔxí tóng zuǒ kē zǒngtǒng zhànluè yǐnlǐng xià, zhōng yìnní quánmiàn zhànluè huǒbàn guānxì kuàisù. — Під стратегічним керівництвом президента Сі Цзіньпіна та президента Індонезії Джоко Відодо всебічне стратегічне партнерство між Китаєм та Індонезією розвивається швидкими темпами.

У цьому прикладі 佐科总统 було перекладено як президент Індонезії Джоко Відодо, хоча у тексті було згадано лише такі слова як “президент” та “Джоко”. У

перекладі це було зроблене для того, щоб читачеві було зрозуміло президентом якої країни є Джоко, адже не кожен читач ознайомлений з контекстом. Це явище можна назвати перекладацьким коментарем.

Крім того, уточнення імені Джоко Відодо зумовлене тим, що для українських ЗМІ притаманним є використання не тільки імені, а й прізвища разом. Ім'я голови Китайської Народної Республіки Сі Цзіньпіна також було перекладене шляхом транскрибування.

Також, окреме місце у сфері перекладу посідає перекладання спеціалізованої термінології. Процеси глобалізації протікають досить швидко, а отже багато термінів мають усталені еквіваленти. Проте, усе ще є багато явищ, що через свою вузькопрофільність еквівалента в конкретній мові не мають. Найчастішим способом перекладу термінів є калькування. Наприклад:

联合国贸易和发展组织9日在《2012年世界投资报告》中指出，在总量增加的同时，中国吸引的外国直接投资（FDI）的投资结构也开始发生显著变化：2011年，中国进入服务业的外国直接投资首次超过制造业。

Línhéguó màoyì hé fāzhǎn zǔzhī 9 rì zài “2012 nián shìjiè tóuzī bàogào” zhōng zhīchū, zài zǒng liàng zēngjiā de tóngshí, zhōngguó xīyǐn de wàiguó zhíjiē tóuzī (FDI) de tóuzī jiégòu yě kāishǐ fāshēng xiǎnzhù biànhuà: 2011 Nián, zhōngguó jìnrù fúwù yè de wàiguó zhíjiē tóuzī shǒucì chāoguò zhìzào yè. — Організація Об'єднаних Націй з торгівлі та розвитку (ЮНТДО) у своєму Звіті про світові інвестиції за 2012 рік, опублікованому 9 вересня, зазначила, що в той час як загальний обсяг збільшився, структура прямих іноземних інвестицій (ПІІ), залучених Китаєм, також почала зазнавати значних змін: у 2011 році вперше китайські ПІІ у сферу послуг перевищили обсяги ПІІ у виробничий сектор.

Термін “прямі іноземні інвестиції” було перекладено за допомогою калькування — 外国 “іноземний”, 直接 “прямі”, 投资 “інвестиції”. Цей приклад демонструє, що у тексті перекладу, лексична одиниця передається у тому ж значенні, у якому вона була в тексті оригіналу.

Крім того, тут зазначена аббревіатура англійською мовою. Проте, аналог терміну у мові оригіналу був вжитий коректно, тож перекладач має можливість використовувати еквівалентний термін мови перекладу, або ж підсилити його за допомогою аббревіатури.

近年来, 中国房地产的投资额 及销售额都在6万多亿, 其中外资占比很小。

Jīnnián lái, zhōngguó fángdìchǎn de tóuzī é jí xiāoshòu é dōu zài 6 wàn duō yì, qízhōng wàizī zhàn bǐ hěn xiǎo. — *За останні роки обсяг інвестицій та продажів нерухомості в Китаї перевищили 6 трільйонів, з яких іноземні вкладення становлять дуже малу частку.*

У цьому реченні прикладом терміна є 投资额 “обсяг інвестицій”, що є утвореним шляхом поєднання слів 投资 “інвестиції” та 额 “обсяг”, що слугує прикладом калькування. Крім того, в оригіналі можна побачити 销售额, що перекладається як “обсяг продажів”, проте при перекладі було опущено слово “обсяг” та використано граматичну трансформацію опущення для того, щоб запобігти тавтології.

社会保障卡加载金融功能主要通过在社会保障卡上加载银行业务应用实现。

Shèhuì bǎozhàng kǎ jiāzài jīnróng gōngnéng zhǔyào tōngguò zài shèhuì bǎozhàng kǎ shàng jiāzài yínháng yèwù yìngyòng shíxiàn. — *Картки соціального страхування з фінансовими функціями в основному реалізуються шляхом завантаження банківських додатків на картки соціального страхування.*

У прикладі, калькування виражене в терміні 保障卡 “карта соціального страхування”, що утворене шляхом поєднання слів 保障 “соціальне страхування” та 卡 “карта”. Це демонструє те, що кожна лексична одиниця передана у перекладі саме з тим значенням, що відповідає цій одиниці в оригіналі.

报告预测, 到2030年美国中产阶级人数将达到3.65亿人, 西洲欧中产阶级人数将达到4.14亿人, 印度中产阶级人数将达到10.7亿人。

Bàogào yùcè, dào 2030 nián měiguó zhōngchǎn jiējí rénsù jiāng dá dào 3.65 Yì rén, xīzhōu ōu zhōngchǎn jiējí rénsù jiāng dá dào 4.14 Yì rén, yìndù zhòng chǎn jiējí rénsù jiāng dá dào 10.7 Yì rén. — *У звіті прогнозується, що до 2030 року кількість*

представників середнього класу в США досягне 365 мільйонів, у Західній Європі - 414 мільйонів, а в Індії - 107 мільйонів осіб.

Приклад також демонструє приклад вживання калькування: “Західна Європа”, де слово є поєднанням “захід“, а “Європа”.

不断冲高的财政赤字和美国国债又把美国经济由“金融泡沫”转向“财政泡沫”，并引发一场债务危机。

Bùduàn chōng gāo de cáizhèng chizì hé měiguó guózhài yòu bǎ měiguó jīngjì yóu “jīnróng pàomò” zhuǎnxiàng “cáizhèng pàomò”, bìng yǐnfā yī chǎng zhàiwù wéijī — *Постійно зростаючий фінансовий дефіцит і державний борг США перетворили економіку Сполучених Штатів з "бульбашки активів" на "фінансову бульбашку" і спровокували боргову кризу.*

Аналізуючи цей приклад, також можна помітити приклад калькування: 财政赤字 “фінансовий дефіцит”, де 财政 “фінанси”, а 赤字 “дефіцит”.

2.2 Граматичні перекладацькі трансформації у перекладі китайських текстів ЗМІ українською

Граматичні трансформації – це такий різновид трансформацій, що передбачає заміну у структурі речення, словосполучення або слова при збереженні його семантики.

Граматичні трансформації містять в собі граматичні заміни, синтаксичне уподібнення, членування речення та об’єднання речень. Також сюди можна частково віднести компенсацію, опущення, описовий переклад (або експлікація), пошук еквіваленту, додавання.

Компенсація - це різновид перекладацької трансформації, за якої елементи сенсу, втрачені під час перекладу одиниці вихідної мови, передаються в тексті перекладу якимось іншим засобом, причому необов'язково в тому ж самому місці тексту, що й в оригіналі. У такий спосіб заповнюється, "компенсується" втрачений сенс, і загалом зміст оригіналу відтворюється з більшою повнотою. При цьому

нерідко граматичні засоби оригіналу замінюються лексичними і навпаки. Тобто, у процесі перекладу відбувається опущення одного лексичного або граматичного елемента, і додавання іншого.

而此前2011年和2010年，该项数据分别为814亿元和796亿元，今年的数据比往年可能会减半。

Ér cǐqián 2011 nián hé 2010 nián, gāi xiàng shùjù fēnbié wèi 814 yì yuán hé 796 yì yuán, jīnnián de shùjù bǐ wǎngnián kěnéng huì jiǎn bàn. — У 2011 та 2010 роках, ці цифри становили 81,4 млрд. та 79,6 млрд. юанів відповідно, а цього року, ймовірно, вдвічі зменшаться порівняно з попередніми роками.

У цьому реченні можна побачити приклад опущення слова 而此 “таким чином” та його заміни на займенник “у”, що є найвідповіднішим з точки зору передачі сенсу. Крім того, було також опущено слово 前 “раніше”, адже з контексту і так зрозуміло, що 2011 та 2010 рік вже пройшли.

而对于看好国内的长线外资和房企来说，还会继续深耕国内市场。

Ér duìyú kànǎo guónèi de chángxiàn wàizī hé fáng qǐ lái shuō, hái huì jìxù shēngēng guónèi shìchǎng. — Для довгострокових іноземних інвестицій та житлових підприємств, які з оптимізмом дивляться на країну, продовжуватимуть розвивати внутрішній ринок.

Цей приклад містить у собі граматичну конструкцію “对. . . 来说”, що дослівно перекладається як “кажучи про”. Першу частину речення було перекладено за допомогою слова “для”, адже такий переклад є більш притаманним для носіїв української мови, тоді ж як інша частина граматичної конструкції була опущена.

Пошук еквівалента — це процес визначення відповідності між двома мовними одиницями з різних мов, що мають схоже значення або функції залежно від контексту конкретного тексту чи ситуації. Н.А Кірнсова (2007) зазначає, що є 3 різновиди такого перекладу:

1) віднайдення еквіваленту — перекладацька трансформація, за якої у мові перекладу перекладач шукає рівнозначний відповідник одиниці оригіналу, що не є залежними від контексту;

2) віднайдення аналогу — коли в багатозначній одиниці однієї мови знаходимо кілька різноманітних одиниць у іншій. На відміну від еквівалентів, аналоги визначаються залежно від контексту;

3) адекватна заміна — якщо перекладач не знаходить фразових та словарних відповідників, тоді він вдається до трансформації рівня форми, що дозволять передати оригінальний зміст. (Система трансформацій в українському та китайському перекладознавстві, с.43)

如果我们希望“和谐社会”不仅仅停留在口头上，那么这样的问题我们就必须勇于面对，勤于思考，以寻求因应之道。

Rúguǒ wǒmen xīwàng “héxié shèhuì” bùjǐn jǐn tǐngliú zài kǒutóu shàng, nàme zhèyàng de wèntí wǒmen jiù bìxū yǒngyú miàn duì, qín yú sāi kǎo, yǐ xúnqiú yīnyìng zhī dào. — *Якщо Китай хоче, щоб "гармонійне суспільство" не залишилось лише риторичним питанням, то країна повинна мати мужність зіткнутися з такими проблемами і старанно думати про них, щоб знайти шляхи їх вирішення.*

У цьому прикладі, в оригіналі використовується 我们希望, що з використанням прямого еквіваленту мало б переклад “ми сподіваємось”. Однак, для того щоб зберегти сенс, словосполучення було перекладене як “Китай хоче”. Китайські автори часто, говорячи про свою країну або пов’язані з нею явища, називають її 我国, тому, якщо текст пишеться від першої особи, якою є китаець, усе, що стосується країни, буде починатись з займенника 我.

Через цю особливість китайських текстів ЗМІ, перекладачі часто стикаються з певними труднощами, тому їм необхідно бути особливо обачними при перекладі такого типу текстів. А переклад 希望 як “хоче” зумовлений тим, що в китайській мові це слово не має в собі відтінку невпевненості, у той час як український еквівалент цей відтінок має. Таким чином, застосування заміни та пошуку еквіваленту (а саме адекватної заміни) є результатом бажання автора максимально точно передати зміст оригіналу та думки автора.

储备资产的多元化不仅包括资产币种的多元化，还应该包括资产结构的多元化。

Chúbèi zīchǎn de duōyuán huà bùjǐn bāokuò zīchǎn bì zhǒng de duōyuán huà, hái yīnggāi bāokuò zīchǎn jiégòu de duōyuán huà. — *Диверсифікація резервних активів передбачає не лише диверсифікацію валют активів, але й диверсифікацію структури активів.*

У цьому реченні можемо побачити заміну слова, еквівалентним перекладом якого в українській мові є “включати в себе”, проте, еквівалентний переклад не в повній мірі відповідає стилістичним вимогам оригінального тексту, тому було здійснено адекватну заміну.

Крім того, у цьому прикладі можемо побачити перестановку членів речення. Оскільки в тексті оригіналу, слово “диферсифікація” не стоїть на початку речення, а визначенням до нього є слово 储备资产 “резервні активи”, виражене за допомогою присвійної частки 的. Однак, у тексті українською мовою, іменник “диферсифікація” виступає також як підмет, який було винесено перед словосполученням “резервні активи”, оскільки тут воно вже виступає як додаток, а додаток, як правило, стоїть після головного слова.

从长期来看，尽管近20年来美元汇率一直不断贬值，但是全世界仍然有约3/4的资本净流入美国，虽然危机后资本净流入迅速下降为1/3，但是危机后的2010年又迅速反弹，说明全世界的资本流动仍然还没有找到新的流动模式。

Cóng cháng qī lái kàn, jǐnguǎn jìn 20 nián lái měiyuán huìlǜ yīzhí bùduàn biǎnzhí, dànshì quán shìjiè réng rán yǒu yuē 3/4 de zīběn jìng liúrù měiguó, suīrán wéijī hòu zīběn jìng liúrù xùnsù xiàjiàng wéi 1/3, dànshì wéijī hòu de 2010 nián yòu xùnsù fǎntán, shuōmíng quán shìjiè de zīběn liúdòng réng rán hái méiyǒu zhǎodào xīn de liúdòng móshì. — *У довгостроковій перспективі, незважаючи на постійне зниження обмінного курсу долара протягом останніх 20 років, близько 3/4 світових чистих потоків капіталу все ще спрямовуються до США. Хоча після кризи чистий приплив капіталу швидко скоротився до 1/3 світового чистого припливу капіталу, у 2010 році після кризи він*

знову швидко відновився, що свідчить про те, що світові потоки капіталу все ще не знайшли нової моделі потоків.

У цьому прикладі, дієслово 说明 зазнало лексико-семантичної заміни, адже в перекладі на українську, еквівалентом є слово “пояснювати”. Проте, у перекладі було використано перекладацьку трансформацію, оскільки наявні в реченні причинно-наслідкові зв’язки являють собою пояснення: одна частина пояснює іншу. Однак, ужите в тексті оригіналу слово з подібним лексичним значенням, недостатньо передає міцні причинно–наслідкові зв’язки складових частин речення.

Генералізація – заміна одиниці тексту мовою оригіналу, що має більш вузьке значення, одиницею перекладної мови з ширшим значенням.

Прикладами можуть слугувати наступні речення:

所以，大家非常关注今后中国是否还将继续增持美债？

Suǒyǐ, dàjiā fēicháng guānzhù jīnhòu zhōngguó shìfǒu hái jiāng jìxù zēng chí měi zhài?— *Тому увесь світ занепокоєний щодо того, чи продовжить Китай збільшувати свої запаси казначейських облігацій США в майбутньому.*

У цьому прикладі ми можемо побачити приклад використання генералізації: значення 大家 “усі, усі присутні” у оригінальному тексті було перекладене як “увесь світ” у тексті перекладу. Крім того, тут також була застосована така перекладацька трансформація як опущення. Опущеним словом є 非常 “дуже, надзвичайно”, адже в перекладі його семантичне значення ніяк не було передано.

Варто зазначити, що речення у тексті перекладу було стверджувальним, а не питальним як у тексті оригіналу. Питальне слово 是否 перекладене як “чи”, що виражає сумніви, певні здогадки чи невпевненість. Проте, використання цієї частинки не обов’язково робить речення питальним.

Не менш часто вживаною трансформацією є конкретизація. Конкретизація — це така перекладацька трансформація, за якої здійснюється заміна слова чи словосполучення оригінальної мови з більш широким значенням на слово чи словосполучення мови перекладу з більш вузьким. Використання цього типу

трансформацій зумовлене або відсутністю у мові перекладу еквівалентної одиниці, що мала б таке широке значення, або ж різниця в їх стилістичних характеристиках.

届时，中国将成为世界上富豪人数最多的国家。中国富豪阶层还有多少增长空间？

Jièshí, zhōngguójiāng chéngwéi shìjiè shàng fùháo rénrshù zuìduō de guó jiā. Zhōngguó fùháo jiēcéng hái yǒu duōshǎo zēng cháng kōngjiān? — *До того часу Китай матиме найбільшу кількість мільйонерів в у світі. Наскільки великим є потенціал для зростання заможного класу в Китаї?*

У цьому прикладі прикладом конкретизації є слово 富人, що було перекладено як “мільйонери”. Узагалі, дослівно це слово перекладається як “заможні люди”, проте у перекладі значення цього слова було звужене до “мільйонер”. Використання цього прийому пов’язане з різницею в культурно-побутових реаліях. У Китаї не має значення, наскільки заможною є людина, адже значення цієї лексичної одиниці є досить широким. Проте в Україні є чіткий розподіл рівней заможності, тому для чіткішої передачі змісту необхідно було дібрати відповідне слово.

报告中说，届时中国将成为全球最大的消费市场。

Bàogào zhōng shuō, jièshí zhōngguó jiāng chéngwéi quánqíú zuìdà de xiāofèi shìchǎng.

У звіті зазначено, що до того часу Китай стане найбільшим споживчим ринком у світі.

У цьому реченні прикладом конкретизації слугує слово 说, що перекладається як “говорити”. Прямим еквівалентом цього слова в українській мові є “говорити”, проте у перекладі воно було конкретизовано, а саме перекладачем було використано слово “зазначено”. Це зумовлено тим, що переклад “у докладі говориться” не є стилістично правильним для української мови. Саме тому, найбільш вдалим відповідником є слово “зазначати”.

Членування речень — це перекладацька трансформація, за якої оригінальна синтаксична структура певного речення у тексті перекладу перетворюється на дві та більше структури. Цей прийом досить часто використовується при перекладі текстів

ЗМІ, адже граматичні структури мови з якої перекладають часто не співпадають з структурами мови перекладу.

Також, антонімічним прийомом до членування речень є їх об'єднання. Об'єднання речень — це прийом, унаслідок якого оригінальна синтаксична структура у тексті перекладу перетворюється на складне речення, що є результатом поєднання двох та більше простих речень.

然而，持有大量美债毕竟有很大风险，只要美元贬值，中国将损失巨大。

Rán'ér, chí yǒu dàliàng měi zhài bìjìng yǒu hěn dà fēngxiǎn, zhǐyào měiyuán biǎnzhí, zhōngguó jiāng sǔnshī jùdà. — *Однак, зрештою, тримати багато казначейських облигацій США ризиковано. У разі девальвації долару, Китай понесе великі втрати.*

У цьому прикладі продемонстровано використання членування речення. Це зумовлене бажанням перекладача не перевантажувати речення з-боку синтаксису, а також дотримуватись правил української мови. Крім того, за такого перекладу краще передається закінчена думка кожного речення.

下一步是否会增持，应该更多地从一个比较的视角来看”，闫小娜指出，如果未来欧元资产和日元资产收益好于美元资产，这种外汇储备资产的多元化的操作就会实施。

Xià yībù shìfǒu huì zēng chí, yīnggāi gèng duō de cóng yīgè bǐjiào de shìjiǎo lái kàn”, yán xiǎonà zhǐchū, rúguǒ wèilái ōuyuán zīchǎn hé rì yuán zīchǎn shōuyì hǎo yú měiyuán zīchǎn, zhè zhǒng wàihuì chúbèi zīchǎn de duōyuán huà de cāozuò jiù huì shíshī. — *Чи буде наступним кроком збільшення авуарів, слід розглядати у порівняльній перспективі”, - зазначила Янь Сяона, молодша наукова співробітниця КАОН. Вона також зазначила, що якщо майбутнє активів в євро та ієнах буде кращим за майбутнє активів в доларах, то операція з диверсифікації валютних резервних активів буде здійснена.*

Це речення містить у собі пряму мову, що у перекладі було винесено як окреме речення за правилами українського правопису. Це також робить текст менш обтяженим та легшим у сприйнятті для українського реципієнта. Крім того, окрім членування речення, тут також була використана такі перекладацькі трансформації

як додавання та перекладацький коментар. Прийом додавання був використаний на початку другого речення, адже в оригінальному реченні не було слів “вона” та “також”. Перекладацький коментар — це примітка або пояснення перекладача з приводу того чи іншого перекладового рішення, що може бути зумовленим культурними, стилістичними або ж мовними факторами. Це може бути пояснення вживання певних фраз, слів, короткий опис їх вибору, або ж аргументація відхилення від тексту оригіналу. У цьому прикладі перекладацьким коментарем є “молодша наукова співробітниця КАОН ”, адже в оригіналі цього не було зазначено. Використання цієї перекладацької трансформації зумовлене тим, що читач може бути неознайомленим з контекстом і не знати, хто така Янь Сяона.

华尔街下雪，华盛顿加霜，世界经济面临着二次探底的危险。

Huá'ěrjiē xià xuě, huáshèngdùn jiā shuāng, shìjìè jīngjì miànlínzhe èr cì tàn dǐ de wéixiǎn. — *Коли на Уолл-стріт падає сніг, то Вашингтон покривається інієм. Світовій економіці загрожує ризик “подвійного дна”.*

Це речення демонструє використання членування речення. У цьому прикладі, використання цієї перекладацької трансформації зумовлене бажанням перекладача максимально підкреслити та передати метафоричну граматичну одиницю “подвійне дно”. Крім того, тут також було використано додавання у першій частині, а саме прислівник “коли” для того, щоб передати паралельність подій, у той час як структура китайського речення вже містить таку “паралельність” і не потребує додаткових слів. Також, норми української мови вимагають використання лапок для метафоричної граматичної одиниці, у той час як в тексті оригіналу вони відсутні.

这场危机被称之为“华尔街危机”。这是金融泡沫的恶果，是贪婪的苦酒，是华尔街那些金融大鳄们的罪责。

Zhè chǎng wéijī bèi chēng zhī wèi “huá'ěrjiē wéijī”. Zhè shì jīnróng pàomò de èguǒ, shì tānlán de kǔ jiǔ, shì huá'ěrjiē nàxiē jīnróng dà èmen de zuìzé. — *Ця криза отримала назву «криза Уолл-стріт», що стала результатом фінансової бульбашки, проявом жадібності та провини фінансових гігантів з Уолл-стріт.*

Цей приклад яскраво демонструє використання таких перекладацьких трансформацій як об'єднання речень та додавання. Додавання виражене займенником “що”, застосування якого обумовлене бажанням підкреслення причинно-наслідкового зв'язку між двома реченнями, а також зробити речення більш відповідним до стилістичних норм української мови та доречним для публіцистичного тексту.

Опущення — ще одна доволі частотна перекладацька трансформація. Під час перекладу опущенню піддаються найчастіше слова, які є семантично надлишковими з погляду їхнього смислового змісту.

对于富豪的评价，涉及到了一个最为根本的问题，即关于财产、财富在社会不同阶层的分配问题。

Duìyú fùháo de píngjià, shèjí dào le yīgè zuìwéi gēnběn de wèntí, jí guānyú cáichǎn, cáifù zài shèhuì bùtóng jiēcéng de fēnpèi wèntí. — *Оцінка багатих і можновладців зачіпає одне з найфундаментальніших питань про розподіл власності та багатства між різними класами суспільства.*

У цьому прикладі можна побачити приклад опущення, а саме слова 问题, що перекладається як “питання”, оскільки воно повторюється у тексті кілька разів. Для української мови таке повторення було б тавтологією, тому, застосувавши перекладацьку трансформацію, замість перекладу “Оцінка багатих і можновладців зачіпає одне з найфундаментальніших питань - питання про розподіл власності та багатства між різними класами суспільства” було запропоновано вище написаний.

Додавання — протилежна до опущення перекладацька трансформація, яка використовується перекладачем задля передачі сенсу оригінального тексту достовірно та дотримання мовленнєвих та мовних норм мови перекладу. За цього прийому відбувається процес додавання таких лексичних елементів у текст перекладу, яких немає у тексті оригіналу.

然而，这个债主不好当，其面对的债务人近来问题成堆：美元贬值、美国主权债务信用被降级、经济复苏乏力。

Rán'ér, zhège zhàizhǔ bù hǎo dāng, qí miàn duì de zhàiwùrén jìnlái wèntí chéng duī: Měiyuán biǎnzhí, měiguó zhǔquán zhàiwù xìnyòng bèi jiàngjí, jīngjì fùsū fáli. — *Однак, бути таким кредитором не просто, Китай зіткнувся з нещодавніми проблемами боржника: девальвації долара, зниженню кредитного рейтингу суверенного боргу Сполучених Штатів та слабкому відновленню економіки.*'

У цьому перекладі було застосовано таку перекладацьку трансформацію як додавання через неспівпадіння граматичних структур китайської та української мов. Дієслово “бути” слугує прикладом додавання, а також виступає у ролі присудка в одній з частин складного речення.

Висновки до розділу 2

Проаналізувавши лексичні та граматичні трансформації при перекладі китайський текстів ЗМІ українською мовою, ми виявили наступне:

Найбільш часто вживаними перекладацькими трансформаціями є **калькування** (застосована 5 разів), **опущення** (4 рази), **заміна** та **пошук еквіваленту** (4 рази), **додавання** (4 рази) та **перекладацький коментар** (3 рази).

Також, особливе місце при перекладів китайських текстів ЗМІ посідає переклад термінів та власних імен. Оскільки багато назв та термінів не мають еквівалентів в українській мові, перекладачі часто застосовують прийом калькування. Варто також зазначити, що на процес перекладу впливає різниця між культурно-побутовими реаліями Китаю та України.

Таким чином, використання перекладацьких трансформацій зумовлене лексичними та граматичними відмінностями мов та бажанням досягти найбільш адекватного перекладу.

ВИСНОВКИ

Переклад китайських текстів ЗМІ українською мовою має свої особливості. Знання особливостей китайських текстів ЗМІ та використання перекладацьких трансформацій допомагає перекладачу досягти адекватного перекладу та не втратити сенс вихідного тексту.

Мету даної роботи досягнуто, а саме — виявлено особливості перекладу китайських текстів ЗМІ українською мовою.

У ході роботи були вирішені такі завдання:

1. Були розглянуті особливості перекладу текстів ЗМІ з китайської мови українською. Так, нами було визначено, що основними особливостями перекладу китайських текстів ЗМІ є: 1) цензура: це пов'язано з тим, що ЗМІ є не лише засобом висвітлення різноманітної інформації, а також слугує як інструмент переконання широких мас населення. Саме тому уряд Китаю контролює медіатексти; 2) Державне управління засобами масової інформації: більшість китайських ЗМІ належать державі або мають тісний зв'язок з ними; 3) Розвиток інтернет ЗМІ; 4) Велика аудиторія: оскільки Китай є однією з найбільш густонаселених країн світу, це робить китайські ЗМІ потужним засобом впливу на широкі маси.

2. Було проаналізовано використання лексичних перекладацьких трансформацій при перекладі китайських текстів ЗМІ українською. Так, найчастіше з-поміж них вживались калькування та транскрибування. Крім того, нами також було визначено такі лексичні особливості, як: використання великої кількості назв органів влади, політичних партій, власних назв, аббревіатур тощо.

3. Було проаналізовано використання граматичних перекладацьких трансформацій при перекладі текстів ЗМІ з китайської мови українською. Найбільш часто вживаними були: компенсація, заміна та пошук еквіваленту, перекладацький коментар, додавання та опущення. Рідше використовувались: членування речень, компенсація, конкретизація, генералізація та об'єднання речень.

Тож, переклад китайських текстів ЗМІ українською мовою є досить складним явищем, що має багато особливостей та труднощів для перекладачів. Це вимагає від перекладача вміння розпізнавати підтекст, адекватну передачу змісту та емоційної складової, абстрагування від власної точки зору та політичних поглядів, а також вміння вдало перекладати спеціалізовану термінологію.

论文摘要

在社会全面信息化的时代，媒介的具体语言显得尤为重要。大众传媒的语言结合了语言、社会、文化和历史遗产，并被用来创造大众传媒文本，赋予它们国际性。大众传媒的语言比艺术语言、官方语言或科学语言更能影响母语者的品味和偏好。这种不断发展是由于信息传播技术的提高，使其成为信息空间中民族语言的典范。对沉浸在特定社会背景下的媒体文本的研究有助于更详细地了解生活各个领域内部结构的关键条款。

本研究的目的是识别中文媒体文本翻译成乌克兰语过程中的翻译转换。

这一目标包括解决以下任务：

- 考虑翻译中文媒体文本的特点；
- 分析中文媒体文本在乌克兰语翻译中的词汇转换；
- 分析媒体文本从汉语到乌克兰语翻译中的语法转换。

媒体既是报道某些信息的手段，也是施加影响的杠杆和说服的工具。他们的目标是大众，他们必须吸引他们的注意力，让他们对他们的材料感兴趣，迫使他们阅读。

翻译转换是指译者将原文单位转换为译语文本单位的各种变化。原始文本本身没有改变，只是用另一种语言创建了类似的文本。在将中国媒体文本翻译成乌克兰语时，最常用的翻译转换有：加码、省略、替换、添加和翻译评论。

因此，将中国媒体文本翻译成乌克兰语是一个相当复杂的现象，对译者来说有许多特点和困难。这就要求译者能够识别潜台词，充分传达意义和情感内容，抽象出自己的观点和政治观点，并成功翻译专业术语。

关键词：媒体文本、加码、省略、替换、添加、翻译评论。

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Баранник, Д. Х. (1983). Актуальні проблеми дослідження мови масової інформації с. 13–17.
2. Баранов, О. А. (2012). Правове регулювання Змі, що використовують Інтернеттехнології.
3. Бобаль Н.Р. (2012). *Тексти ЗМІ: структура та зміст поняття*. Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія : Філологічна. № 30. с. 234–235.
4. Гарник І. В. (2001). *"Типологія перекладацьких трансформацій"* (Навчально-методична розробка на базі англійської мови). – К.: МІЛП.
5. Грицай, І. С. (2013). Засоби масової інформації як окремий підстиль публіцистичного стилю.
6. Грицай. (2012). *Вплив контексту на переклад термінів у творах художньої літератури та Змі*. Наукові записки Національного університету "Острозька академія".
7. Кірносорова Н. А. (2009). Засади транскрибування китайської лексики українською мовою // *Сходознавство*. — Вип. 45—46. — Київ,— с. 38—57.
8. Кірносорова, Н. (2007). *Система трансформацій в українському та китайському перекладознавстві. Китайська цивілізація: традиції та сучасність: збірник статей*, (7), 43-46. <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/31295>
9. Костенко, Н. (2003). *Досвід контент-аналізу: моделі та практики*. К.: Центр вільної преси.
10. Лощенова, І. Ф., & Нікішина, В. В. (2014). *ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ТРАНСФОРМАЦІЇ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ДОСЯГНЕННЯ АДЕКВАТНОСТІ ПЕРЕКЛАДУ*. Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя, 3, 102-105.
11. Середницька, Г. В. (2016). Опорні конспекти Тема Хі. Засоби Масової Інформації Види та функції засобів масової інформації . Людина і світ.

12. Сосюр, Ф. де. (1998). Курс загальної лінгвістики. (А. Корнійчук, К, Тищенко). Основи.
13. Стишов, О. А. (2003). Українська лексика кінця ХХ століття (на матеріалі мови засобів масової інформації).
14. Стасула Н. (2013). Електронні засоби виявлення вербальної маніпуляції в ЗМІ. С. 90–98. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/10663/1/13.pdf>.
15. Тищенко, К. І. (2000). *Метатеорія мовознавства*. К.: Основи.
16. Bell A. (1991). *The Language of News Media* / Allan Bell – Oxford : Blackwell,– 277 p.
17. Bell, R. T. (1991). *Translation and translating: Theory and practice*. London: Longman.
18. Bilianina V. The pragmatic features of the Chinese mass media discourse: on the example of Hong Kong. *International Humanitarian University Herald. Philology*. 2019. Vol. 41, no. 1. P. 168–170. URL: <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2019.41.1.39>
19. Hung, E. (Ред.). (2005). *Translation and Cultural Change*. John Benjamins Publishing Company. <https://doi.org/10.1075/btl.61>
20. Klabbers, J. (2009). *Treaty Conflict and the European Union*. Cambridge: Cambridge UP.
21. Montgomery M. *Introduction to Language and Society*.– London : Oxford University Press, (1992). – 358 p.
22. Ross, C., & Ma, J.-H. S. (2014). *Modern Mandarin Chinese Grammar: A Practical Guide*. Taylor & Francis Group.
23. Sytnyk, I. (2021). *Science and Education a New Dimension*, Lingvostatistical analysis of Chinese pedagogical discourse. *IX(260)(76)*, 64–67. <https://doi.org/10.31174/send-ph2021-260ix76-13>
24. Fairclough N. *Language and Power*. Norman Fairclough – London. : Longman, (1989). – 259 p.

25. Fowler R. *Language in the News: Discourse and Ideology in the Press*. Roger Fowler – London : Routledge, (1991). – 272 p.
26. Voina, M., & Tulupova, A. (2019). *Chinese-English and Chinese-Ukrainian Translation of Media Texts (Syntactic Aspect)*. International Humanitarian University Herald. Philology, 39(3), 55-58. <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2019.39.3.13>
27. Zhuravel, T., & Khaidari, N. (2015). *Поняття перекладацьких трансформацій та проблема їх класифікації [The concept of translation transformations and the problem of their classification]*. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія, 2(19), 148-150.
28. 人民日报. (Електронний ресурс) URL: <http://hm.people.com.cn>.
29. Chinanews. (Електронний ресурс)
URL:<https://www.chinanews.com.cn/fortune/2011/09-29/3362468.shtml>
30. 党建网微平台. (n.d.). 用文明交流交融破解“文明冲突论.” 习近平：用文明交流交融破解“文明冲突论”---党建网.
URL:http://www.dangjian.com/shouye/dangjianyaowen/202209/t20220922_6478564.shtml